

Debat Woonbron/s.s. Rotterdam d.d. 6 november 2008

Eerste termijn SP

MdV,

Dit debat gaat over een woningcorporatie, die dreigt te zinken door de kosten voor de aankoop en verbouwing van een cruiseschip.

Over een ministerie dat daarvan vanaf het eerste moment op de hoogte was, blind toestemming heeft gegeven voor dit krankzinnige project en vervolgens drie jaar heeft zitten pitten.

De winterslaap is zelfs voortgezet in de zomer van 2007.

En de minister van WWI zat erbij en keek ernaar.

De SP-fractie was woedend toen wij de inhoud van de stukken lazen die we maanden traineren vorige week dinsdag eindelijk konden inzien.

Die woede is toegenomen na de brief van de minister van vorige week donderdag en de antwoorden op de honderden feitelijke vragen die naar onze mening de situatie alleen maar hebben verergerd.

De minister zal vandaag dan ook met een briljant verhaal moeten komen om ons vertrouwen in haar functioneren te herstellen.

Wat valt de minister te verwijten?

Het ministerie van VROM heeft op 13 april 2005 Woonbron toestemming gegeven om dit project te starten, zonder het te toetsen aan heldere criteria, zonder er heldere voorwaarden aan te verbinden.

Er is zelfs geen verslag gemaakt en het per mail toegestuurde projectvoorstel is weggegooid.

Alle wettelijke zorgvuldigheidsvereisten ten aanzien van nevenactiviteiten zijn aan de laars gelapt.

De wet zegt ook dat corporaties alleen verbindingen mogen aangaan als deze duidelijke relatie hebben met de kernactiviteiten.

Dat is voor de dochteronderneming De rederij Rotterdam BV volgens ons nooit expliciet getoetst.

Klopt het dat Woonbron helemaal geen woningen bezit in Katendrecht, zodat de relatie van het project met haar kernactiviteiten in de wijk niet bestaat?

De SP-fractie vindt het kwalijk dat de minister project met deze voorgeschiedenis slechts gevolgd heeft via de jaarverslagen.

Maar zelfs daar bij heeft de minister zitten slapen.

Waarom heeft de minister in juni 2007, toen ze in het jaarverslag 2006 had kunnen zien dat de kosten met een factor vier gestegen waren en de commerciële partner [vraag 78] was afgehaakt geen actie ondernomen?

Waarom zegt ze zelfs gisteren nog: “er was daarom tot begin 2008 geen aanleiding voor directe betrokkenheid van mijn kant.” [vraag 3]

Waarom heeft de minister hier geen toezichthouder ingesteld, op de volgende momenten:

- in juni 2007 toen ze het jaarverslag 2006 las
- op 20 februari 2008, toen de kosten tot 22 keer het oorspronkelijke bedrag gestegen waren

- op 10 maart, toen het Centraal Fonds haar persoonlijk informeerde over de ernst van de situatie
- op 28 maart toen het Centraal Fonds melding maakte van incompetenties van directie en raad van commissarissen en fraude niet uitsloot
- op 25 april 2008, toen het waarborgfonds haar vroeg om een gesprek om korte termijn, omdat de financiële continuïteit in gevaar was.
- Op 7 mei toen bleek dat er een acuut liquiditeitsprobleem van €100 miljoen was en een van de door Woonbron voorgestelde opties om aan geld te komen was: de verkoop van 6.000 woningen.
- En tenslotte gisteren, toen de minister signalen kreeg dat de directie van Woonbron geïjkt heeft over de waarde van het commerciële vastgoed van de corporatie? Welke signalen waren dat trouwens?

Waarom blijft deze minister vertrouwen op de kwaliteit en het lerend vermogen van de raad van bestuur:

- die de kosten heeft laten exploderen
- die de risico's niet onderzocht heeft voor het te laat was
- die toen de kosten stegen gewoon de begrote inkomsten naar rato verhoogd heeft
- en externe waarschuwingssignalen heeft genegeerd.

Waarom blijft deze minister vertrouwen op de kwaliteit van een raad van commissarissen die:

- het groene licht heeft gegeven zonder duidelijke voorwaarden vooraf te formuleren

- bij de stijging van de kosten naar 40 miljoen en het afhaken van de commerciële partner, geen actie heeft ondernomen
- en volgens het CFV “...last heeft van rolverving”? [vraag 115]

Dan nog een vraag over de deelnemingen.

Het CFV schrijft de minister op 28 maart dat de verwevenheid van functies, waarbij leden van de raad van bestuur van een corporatie worden aangesteld als directeur of commissaris bij een verbinding vanuit de governance gedachte als ongewenst moet worden beschouwd.

De minister heeft echter niet nagegaan of er een eind is gemaakt aan deze praktijk en evenmin heeft de minister via een brief of een richtlijn andere corporaties laten weten dat dergelijke verwevenheid van functies ongewenst is.

Waarom niet? [vraag 113]

Verder stelt de minister dat ze actie heeft ondernomen op basis van de noodkreet van het Centraal Fonds: we hebben geen wettelijke basis voor een goed toezicht op de dochter-BV's van de corporaties.

Voorzitter, de betreffende regeling is op 28 oktober, de dag dat de kamer de geheime stukken mocht inzien, getekend.

Hij stond eergisteren in de Staatscourant.

Is dat het gevoel van urgentie bij een minister die op 28 maart dit noodsignaal ontvangt?

Voorzitter, dan heeft de minister ook niets gedaan met de vijf algemene opmerkingen uit de brief van het Centraal Fonds [vraag 26-27-28-114].

Bijvoorbeeld de opmerking dat 43% van de facturen niet onderbouwd was en dat fraude niet kon worden uitgesloten.

De minister zegt gisteren: Woonbron heeft me gemeld dat alles bij nader inzien OK is. Dus hoef ik geen nader onderzoek te doen”

Wil de minister hiermee zeggen dat als een incompetent gebleken directie van haar corporatie meld “alles in orde” zij over gaat tot de orde van de dag?

Voorzitter, ik kom op de grondwettelijke informatieplicht van de minister aan de Kamer.

De minister heeft de Kamer in het licht van haar kennis op dat moment volstrekt onvolledig, en daarmee onjuist geïnformeerd over de werkelijke situatie bij Woonbron, toen zij antwoord gaf op de schriftelijke vragen van Remi Poppe en ondergetekende d.d. 28 april.

Zij antwoord [vraag 95] dat zij dit gedaan heeft, omdat ze rekening gehouden heeft met het bedrijfsbelang van Woonbron, meer specifiek haar positie op de kapitaalmarkt.

Ik heb daarover twee vragen:

- op 19 april had het Financieele Dagblad al bericht over het dreigende financiële debacle, wat viel er dan nog te beschermen?
- En als de minister dan desondanks tóch het bedrijfsbelang wil stellen boven haar publieke verantwoordingsplicht, waarom heeft ze de Kamer dan niet vertrouwelijk geïnformeerd?

En waarom heeft ze geantwoord dat de corporaties niet is afgeweken van de kaders van het BBSH, terwijl het Centraal Fonds op 28 maart 2008

schreef dat het proportioneel deelnemen en de woonbestemming al snel (bedoeld wordt in 2005) zijn verlaten?

De minister heeft geweigerd in te stemmen met mijn vraag van 6 augustus om de brieven van CFV en WSW aan de Kamer te verstrekken, zich beroepend op het bedrijfsbelang.

Inmiddels heeft ze die brieven drie maanden later, na zware aandrang van de Kamer, wél openbaar gemaakt heeft, waarmee ze dus impliciet toegeeft dat het beroep op bedrijfsbelang geen hout sneed.

Kortom voorzitter, waarom heeft de minister obstructie gepleegd?

Voorzitter, de minister heeft geen antwoord gegeven op onze vraag [vraag 104] over de rentelasten voor iedere maand dat de s.s. Rotterdam ongebruikt aan de kade ligt.

Ik zal haar de orde van grootte voorrekenen:

€150 miljoen tegen 5% is €7,5 miljoen per jaar. Gedeeld door 50.000 woningen is dat €150 euro per huurder, ofwel €12,50 per Woonbron-huurder per maand.

Klopt mijn rekensom? Zo nee, waarom niet en zo ja, vindt deze minister het acceptabel dat er nu al drie maanden lang per huurder €12,50 rente betaald wordt?

Voorzitter, ter afsluiting. De ss Rotterdam is niet louter een lokale kwestie.

- het is een precedent: nadat deze nevenactiviteit is toegestaan wordt het onmogelijk om verdere brancheervaging en weglekken van maatschappelijk kapitaal tegen te houden; de bouw van een stadion, een

museum, de organisatie van de Olympische spelen? Op welke titel wil de minister dat straks nog weigeren?

- het financiële debacle van Woonbron wordt medegefinancierd door de solidariteitsbijdrage van corporaties uit Stadskanaal, Gouda en Den Helder; corporaties die vaak armer zijn dan Woonbron; dit is dodelijk voor het draagvlak voor de wijkaanpak.

Deze minister heeft heel wat uit te leggen.

Kan ze dit nog uitleggen?

(1272 woorden, 10 minuten)